

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ แก่งคอย จังหวัด สระบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมพงษ์ สุขดี
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๖ หมู่ ๑๐ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี.....
โทรศัพท์ ๐๘๑๙๔๘๔๑๑๒.....Facebook Line
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๘
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณะ/สาขาวิชา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....ซ่อมเครื่องจักรกลทางการเกษตร และเครื่องใช้ไฟฟ้า.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๓.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การจัดการดินและปุ๋ย : ฝึกอบรมการเก็บตัวอย่าง และตรวจวิเคราะห์ดิน การถ่ายทอดความรู้พร้อมตรวจวิเคราะห์ดิน
แก่เกษตรกรในชุมชนได้ การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยอินทรีย์ พร้อมทั้งการผลิตฮอร์โมนไข่ จุลินทรีย์
หน่อกล้วย ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายปัจจัยในการผลิตข้าวด้านปุ๋ยเคมีฮอร์โมนต่างๆ และทำให้เกิดความปลอดภัย
ทางด้านสุขภาพแก่เกษตรกร
๒. การบริหารจัดการศัตรูพืช : เป็นการผลิตสารชีวภัณฑ์ที่มีการผลิตเชื้อราบีเวอร์เรีย ในการป้องกัน
และกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงศัตรูพืชในนาข้าว พร้อมทั้งได้มีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์
๓. เศรษฐกิจพอเพียง : เป็นฐานที่ให้ความรู้ทางการจัดทำบัญชีครัวเรือน, ด้านปศุสัตว์, ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์
น้ำ ฯลฯ เป็นฐานที่ให้ความรู้ทางด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าทางด้านการเกษตร และได้นำหลักคิดและ
แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่การเกษตรของศูนย์เรียนรู้ฯ ให้เกิดประโยชน์และ
สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่เกษตรกร

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๑.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การทำนา และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การลดต้นทุนการผลิตพืช
2. การปรับปรุงบำรุงดิน
3. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี
4. การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

1. เศรษฐกิจพอเพียงและไร่นาสวนผสม

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การจัดทำบัญชีฟาร์ม
2. การเพิ่มมูลค่าการผลิตและการแปรรูปข้าว,

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการหว่านปุ๋ยหลังฤดูการผลิต และใช้น้ำหมักชีวภาพเพื่อย่อยสลายวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดการใช้ปุ๋ยเคมี และ เป็นวิธีการที่ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำและอากาศได้ดี และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะถึงปัญหาการดำเนินงานของ ศพก. หลัก และ ศพก. เครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ใช้เวทีการประชุมคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตรระดับอำเภอ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. โดยมีคณะกรรมการ ศพก. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เข้าร่วมประชุม พร้อมร่วมกันจัดทำแผนฯ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มต้นจากการที่มีพ่อ แม่ ทำนา อยากมาสานต่ออาชีพทางการเกษตร และรักษาที่ดินที่เป็นมรดกของพ่อแม่ที่ให้ได้ มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ใช้เทคโนโลยีในการดูข่าวสาร ศึกษาเทคนิคและวิธีการ การใช้เครื่องมือทางการเกษตรแบบใหม่ๆ มาปรับใช้ในการทำการเกษตร มีแนวคิดอยากเปิดตลาดเกษตร ขายสินค้าเกษตรจากเกษตรกรในหมู่บ้าน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ภัยแล้ง ฝนตกไม่ตามฤดูกาล อุณหภูมิสูงขึ้น เกิดโรคและแมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ๆ ต้นทุนการผลิตสูง แต่รายได้ต่ำ ราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์เพิ่มสูงขึ้น เกษตรกรขายผลผลิตได้ราคาต่ำ ขาดการรวมกลุ่มต่อรองราคา ต้องใช้เทคโนโลยีช่วยลดต้นทุน เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปลูกพืชตามคำแนะนำจาก AI หรือแอปฯ Smart Farm

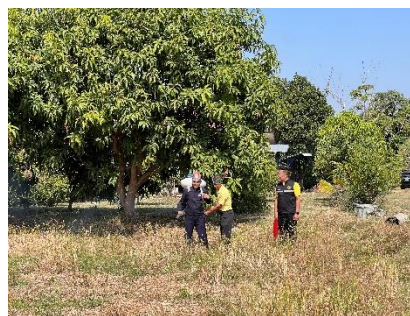
๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การลดปัญหาเรื่องดิน การใช้ปุ๋ยสั่งตัด ใส่ปุ๋ยตามสภาพดินแต่ละแปลง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น การปลูกพืชบำรุงดิน (พืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง ถั่วพริ้ว) ช่วยฟื้นฟูดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน เพื่อลดต้นทุนปุ๋ย เพิ่มประสิทธิภาพการดูดซึมธาตุอาหารของพืช ฟื้นฟูสภาพดินในระยะยาว

อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว จะไม่เผาฟางข้าว โดยมีการฉีดปุ๋ยหมักในระหว่างการไถกลบ เพื่อช่วยในการย่อยสลาย และจะหว่านเมล็ดพันธุ์ปอเทือง และเมื่อปอเทืองออกดอกครบอายุจะทำการไถกลบ เพื่อทำเป็นปุ๋ยพืชสด ทำให้ดินมีความร่วนซุย เหมาะแก่การเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไป

๒) อธิบายขั้นตอนการทำงานการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. เก็บตัวอย่างดิน บรรจุใส่ถุงและติดฉลากระบุข้อมูลพื้นที่
๒. ส่งวิเคราะห์ดิน นำตัวอย่างส่งไปยังสถานีวิจัยวิเคราะห์ดินของกรมพัฒนาที่ดิน หรือหน่วยงานที่ให้บริการ
๓. แปลผลการวิเคราะห์ดิน หน่วยงานจะให้คำแนะนำในการใช้ปุ๋ยเคมี/อินทรีย์ที่เหมาะสมกับชนิดพืช
๔. วางแผนการใช้ปุ๋ย กำหนดปริมาณ วิธีการ และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการใส่
๕. ดำเนินการใส่ปุ๋ยตามแผน
๖. ติดตามผล สังเกตการเจริญเติบโตของพืช และผลผลิตที่ได้ และเก็บข้อมูลเพื่อปรับปรุงในฤดูกาลถัดไป

การเลือกและปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้พืชสามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ มีความต้านทานต่อโรคแมลง และให้ผลผลิตดี

๑. ศึกษาสภาพพื้นที่และภูมิอากาศ ตรวจสอบปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และฤดูกาล และวิเคราะห์ลักษณะดิน (เนื้อดิน ความเป็นกรด-ด่าง ฯลฯ)
๒. วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่เดิม พืชเดิมมีปัญหาอะไร เช่น ต้นทุนสูง โรคแมลงระบาด ทนแล้งไม่ได้ หรือให้ผลผลิตต่ำ
๓. ค้นหาข้อมูลพันธุ์พืชที่เหมาะสม เลือกพันธุ์พืชที่ทนแล้ง ทนน้ำขัง หรือต้านทานโรค

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....ไร่-งาน-วา)

๑.๒)มะนาว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐.๕๐.....ไร่-งาน-วา)

๑.๓)มะม่วง..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐.๕๐.....ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลาดุก..... จำนวน.....๕๐๐.....ตัว

๒.๒)ปลานิล..... จำนวน.....๕๐๐.....ตัว

๒.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)จำนวน.....(ตัว)

๓.๒)จำนวน..... (ตัว)

๓.๓)จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ค่าข้าวเปลือก..... เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ค่าไถกลบพืชสด..... เป็นเงิน.....๘๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ค่าน้ำมันดีเซล..... เป็นเงิน.....๕๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่าจ้างหว่านข้าว..... เป็นเงิน.....๘๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่าปุ๋ยเคมี..... เป็นเงิน.....๔๒๕.....บาท/ไร่

๑.๖)ค่าสูบน้ำ..... เป็นเงิน.....๑๐.....บาท/ไร่

๑.๗)ค่าเกี่ยวข้าว..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๖๔๕.....บาท/ไร่

รายได้๓,๘๗๗.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าวเปลือก.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง ได้ประกอบอาชีพที่ตัวเองภูมิใจ และช่วยให้เกษตรกร ได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ มีการบริหารจัดการแปลงที่ดีขึ้น ใช้สารเคมีลดลง ลดต้นทุนการผลิต

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรอื่นหันมาใช้วิชาการมากขึ้น รวมกลุ่มกันจัดซื้อวัสดุการเกษตร ลดต้นทุนร่วมกัน

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน เกิดแหล่งเรียนรู้เกษตรต้นแบบในพื้นที่ ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมปลอดภัย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนจากผู้ประสบความสำเร็จ

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การใช้ปุ๋ยพืชสด ใช้น้ำหมักชีวภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น นำเศษวัสดุทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ ลดการเผา ลดมลพิษทางอากาศ ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน และแหล่งน้ำ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยฟื้นฟูโครงสร้างของดินให้สมบูรณ์

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การไม่เผาฟางช่วยป้องกันการสูญเสียอินทรีย์วัตถุในดิน รักษาโครงสร้างดินให้ร่วนซุย เพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำและธาตุอาหาร ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ในระยะยาว ฟางข้าวเมื่อย่อยสลายจะกลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติ ช่วยคืนธาตุอาหารกลับสู่ดิน โดยเฉพาะโพแทสเซียมและไนโตรเจน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพืชในรอบการปลูกถัดไป การเผาฟางก่อให้เกิดฝุ่นควัน PM๒.๕ และก๊าซเรือนกระจก เช่น คาร์บอนไดออกไซด์และมีเทน การงดเผาช่วยลดผลกระทบต่อคุณภาพอากาศและสุขภาพของชุมชน การถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการงดเผาฟางผ่าน ศพก. ช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่มีความรู้และตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างวัฒนธรรมเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก.สามารถจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ และวางแผนการผลิตได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนมีผลผลิตที่มีคุณภาพ ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ อำเภอแก่งคอย มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว มันสำปะหลัง ไม้ผล ตามลำดับ ศพก. เชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด เพื่อประสานความช่วยเหลือและพัฒนาต่อยอดให้เกษตรกร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) แห่งนี้ได้ดำเนินการเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตร และให้บริการแก่เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการถ่ายทอดความรู้โดยวิทยากร ดังนี้: จัดกิจกรรมอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในแปลงเรียนรู้ เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชปลอดสาร การใช้ระบบน้ำแบบประหยัด ฯลฯ ให้บริการอบรมแก่เกษตรกรในชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เยาวชน และหน่วยงานที่สนใจ เปิดแปลงเกษตรเป็น สถานที่ศึกษาดูงาน ให้แก่เกษตรกรจากตำบล/อำเภอ/จังหวัดใกล้เคียง มีการนำชมแปลงจริง อธิบายแต่ละฐานเรียนรู้ และตอบข้อซักถามจากผู้เข้าร่วมได้รับความสนใจจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา และกลุ่มเกษตรกรทั่วไป ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการอบรมทั้งภายในและนอกพื้นที่ ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร เช่น การจัดการดิน-น้ำ การลดต้นทุน การใช้เทคโนโลยีเหมาะสม และการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เน้นการถ่ายทอดแบบเข้าใจง่าย ใช้ภาษาท้องถิ่น และยกตัวอย่างจากประสบการณ์ตรง

เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการผลิตจริง เช่น ลดต้นทุน ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต และสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ข้าพเจ้าได้ทำหน้าที่เป็นจุดประสานและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการ รับฟังปัญหา ให้คำแนะนำ และเชื่อมโยงการแก้ไขปัญหา อย่างเป็นระบบ ให้คำปรึกษาเรื่อง ต้นทุนการผลิต การจัดการแปลง ใช้ประสบการณ์จริงและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ การผลิตพืช สัตว์ และระบบเกษตรผสมผสาน ที่เหมาะสมกับพื้นที่ เปิดโอกาสให้เกษตรกร เข้ามาสอบถาม/ปรึกษาได้ที่ศูนย์ฯ หรือผ่านโทรศัพท์/ออนไลน์ หากเกินขอบเขตศูนย์ฯ จะประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, พัฒนาที่ดิน ฯลฯ เพื่อร่วมแก้ไข

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ นโยบายภาครัฐ ด้านการเกษตร เช่น โครงการสนับสนุน ต้นทุนการผลิต โครงการเงินช่วยเหลือจากกระทรวงเกษตรฯ แจ้งเตือนเรื่อง สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ โรคพืช โรคสัตว์ ศัตรูพืชระบาด จากกรมอุตุนิยมวิทยา หรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามาใช้บริการ ศูนย์เป็นประจำ เพื่อรับข่าวสารและอัปเดตความรู้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เกษตรกรในพื้นที่มีความสนใจและเริ่มนำองค์ความรู้ไปทดลองใช้ในแปลงของตนเอง ปรับเปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมี ๑๐๐% มาใช้ ปุ๋ยอินทรีย์หรือน้ำหมักชีวภาพ ที่ผลิตเอง ลดต้นทุน นำเทคนิคการ ปลูกพืชแบบไม่เผาฟาง ข้าว เพื่อลดมลพิษและฟื้นฟูดิน เกษตรกรบางรายเริ่ม รวมกลุ่มผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า และมีการบันทึกต้นทุน-รายรับ ตามคำแนะนำ เพื่อใช้วิเคราะห์แผนการผลิตในรอบถัดไป

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่เพื่อส่งเสริมและพัฒนางานด้านการเกษตร ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด จัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน จัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำงานร่วมกับ ผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรในพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

วางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์ร่วมกับคณะกรรมการ วางแผน เป้าหมายการพัฒนาเกษตรในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของเกษตรกร ตรวจสอบความพร้อมของแปลงเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และทรัพยากรภายในศูนย์ ทำหน้าที่เป็น เกษตรกรต้นแบบ ที่นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีเกษตร มาใช้จริงในแปลงของตน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมหรือศึกษาดูงานด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ข้าพเจ้าภูมิใจที่สามารถ ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริง ทำให้เกษตรกรหลายรายลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น เกษตรกรเริ่มเปลี่ยนวิธีคิด หันมาทำเกษตรอย่างมีแผน ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และใส่ใจสิ่งแวดล้อม ศูนย์เรียนรู้ของเราได้กลายเป็น แหล่งศึกษาดูงานทั้งในและนอกพื้นที่ ที่เกษตรกร และหน่วยงานให้ความสนใจภูมิใจที่สามารถจัดพื้นที่เรียนรู้ให้เกษตรกรได้ เห็นจริง ทำจริง และนำกลับไปประยุกต์ใช้ได้จริง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, ประธานกองทุนหมู่บ้าน, เลขาเครือข่าย

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

สละเวลาส่วนตัวและเวลาครอบครัวเพื่อ วางแผน ประชุม และจัดกิจกรรม ของศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง เปิดบ้านและพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เป็นแปลงสาธิต และศูนย์เรียนรู้สำหรับผู้ที่มาศึกษาดูงาน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากการดำเนินงานของศูนย์ฯ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ในทุกๆ ปี

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เกษตรอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ การสังเกต และการเยี่ยมชมกิจกรรมการดำเนินการของ ศูนย์ ศพก.

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

บางครั้งข้อมูลที่เกษตรกรให้ยังไม่สามารถนำไปวิเคราะห์เชิงลึกได้ เช่น ไม่จดบันทึกต้นทุนหรือผลผลิตไว้อย่างชัดเจน ส่งเสริมให้เกษตรกรจดบันทึกข้อมูลสำคัญ เช่น ต้นทุน รายได้ เทคนิคที่ใช้ ปัญหาที่พบ ฯลฯ เพื่อใช้ประกอบการถอดบทเรียนในภายหลัง

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.